

Број: 01,03,03/11-05-1-1921/16
Сарајево, 05. 10. 2016.

**КОЛЕГИЈУМУ ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА ПСБиХ
КОЛЕГИЈУМУ ДОМА НАРОДА ПСБиХ
КОЛЕГИЈУМУ СЕКРЕТАРИЈАТА ПСБиХ**

**Извјештај са 29. регионалног засједања Парламентарне скупштине Франкофоније
за регију Европа
Сент Винсент, Aosta (Италија)
26 - 30. септембар 2016.**

У Сент Винсенту је од 26. до 30. септембра 2016. године одржано 29. регионално засједање Парламентарне скупштине Франкофоније за регион Европе (у даљем тексту: ПСФЕ) у чијем раду је учествовала и Делегација Парламентарне скупштине БиХ.

Овогодишњем засједању у Сент Винсенту присуствовало је око 80 делегата из 19 делегација земаља чланица Парламентарне скупштине Франкофоније. Засједању је присуствовала и чланица Делегације Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине Менсура Бегановић.

Након конференције предсједника секција, свечано је отворено засједање Регионалне скупштине Франкофоније.

Жан-Пол Вол, предсједник Скупштине Франкофоније за регион Европе, приликом отварања засједања нагласио је значај развоја туризма као привредне гране, при чему се посебно осврнуо на фактор безбједности. Страх који се у актуелном тренутку може препознати као страх од другог и другачијег је велика препрека успјешном економском развоју. Зато је истакао потребу да се јачају заједнички напори земаља чланица Франкофоније (у даљем тексту: Франкофонија) на подстицању економског развоја тако што ће радити на превладавању ових разлика и страхова.

У том смислу нагласио је значајну улогу Франкофонског парламента младих.

Сви земље чланице, па и БиХ као држава посматрач, могу у франкофонској породици пронаћи узоре за развој туризма као привредне гране и узоре за пружање шансе и улоге младима у превладавању страхова, што је свима заједнички циљ.

Нови економски модел заснован је на заједништву, а то заговара ПСФЕ као модел за опстанак.

Важно је такође нагласити да је ПСФЕ изразила солидарност са жртвама тероризма и природних непогода.

Долина Аосте је италијанска покрајина чији се привредни развој увелико заснива на развој туризма. Захваљујући француском језику и великој аутономији коју та покрајина ужива, те оствареној сарадњи са сусједним земљама, Француском и Швајцарском, евидентан је брз економски развој и повећане шансе за запошљавање.

У будућности је потребно створити претпоставке за равномјеран економски развој и повезивање запада са истоком, као и сјевера са југом.

Земље чланице Франкофоније не дијеле само заједнички, француски језик, већ и знање, културу и социјалну свијест. Покрајина Аоста је историјско средиште које је кроз вијекове било занимљиво културно-историјско подручје.

Никола Росет, предсједник Трговинске коморе Аосте, у свом излагању је навео неколико значајних карактеристика успјешног развоја покрајине Аосте:

- равноправност језика (француски и италијански те енглески)
- развој пољопривреде
- иновативност у туристичкој понуди
- породично предузетништво (посебно је значајно за туризам)
- у 2016. години је 6% страних инвеститора отворило предузећа у области туризма, индустрије и услуга и сви су са француског говорног подручја
- пројекти подстицаја су углавном фокусирани на сарадњу Аосте са Француском, Италијом и Швајцарском
- међународна мрежа је веома битна за регионално повезивање планинских подручја
- Франкофонски форум за пословање је најважнији фактор сарадње земаља чланица Франкофоније са земљама изван Европе (посебно са Тунисом, Мароком и Канадом)
- француски језик може олакшати пословање малим фирмама да изађу на међународно тржиште.

Туризам је водећа грана привреде у овој покрајини, а највећи број туриста долази из Енглеске и Француске.

Туризам и гастрономија могу бити повезница за заједнички наступ према другим тржиштима, те бити подстицај развоју мање развијених подручја земаља Франкофоније.

Франкофонија је важан оквир за младе јер су они носиоци нових технологија и могу пратити брз развој.

Свјетско тржиште је динамично и комплексно и тешко је пратити промјене уколико нисте увезани са сличним регијама. Значај умрежавања код наступа на глобалном тржишту даје веће шансе за успјех. Посебно треба истаћи повезивање са земљама сјеверне Африке и источне Европе.

У дебати је истакнуто да покрајина Аоста има 13.000 предузећа и сва су путем Трговинске коморе повезана и на располагању су за међународну сарадњу, али и даље треба радити на промовисању овог подручја као скијашког туристичког центра.

Потребно је успоставити систем пословних водича како би потенцијални инвеститори били сигурни да имају на располагању валидне информације о привредним субјектима у некој регији. Дobar примјер за то је покрајина Пијемонт у којој је комора заступала италијанске фирме у области туризма на подручју Алпа.

Подстицаји породичним предузећима путем заједничких пројеката који су реализовани у сарадњи са швајцарским коморама у кантонима у којима се говори француски језик дали су значајне резултате.

Занимљиво је да мала породична предузећа немају пореске олакшице, осим оних која су утврђена на локалном нивоу а тичу се привредних дјелатности на подручјима изнад 2.000 метара надморске висине.

Наглашена је потреба већег повезивања универзитета, нарочито у оквиру програма ЕРАСМУС, и признавања академских диплома.

Стефан Лопез, амбасадор Међународне организације Франкофоније (МОФ) у Европској унији, нагласио је да је планирано да се у марту или априлу 2017. године организују дани франкофоније у Бриселу и позвао да се подстакну водећи привредници из чланица Франкофоније да се представе и учествују у овом догађају. Укратко је представио историју развоја МОФ-а која се прије свега зачела у Канади и Јужној Америци па се пренијела на Африку, па тек након тога у Европу. Иако је првобитна идеја била сарадња у области културе и окупљање око заједничког језика, данас је у фокусу ипак економска сарадња.

Господин Лопез је истакао да су земље источне Европе јаке чланице ЕУ, али су у МОФ-у посматрачи и питање је колико могу промовисати француски језик, те је стога кључ у економији коју МОФ све више ставља у први план, а то је оно што занима политичаре.

Пропаст ЕУ била би пропаст економије, а не институција ЕУ. Зато треба имати на уму да су култура, језик и политика важне области Франкофоније, али је ипак заједнички циљ економија.

Тренутно је помоћ МОФ-а усмјерена на Африку, али се Европа не смије занемарити.

План је створити франкофонски форум из којег свака чланица може имати неку корист, односно окупити пословне људе из земаља чланица Франкофоније.

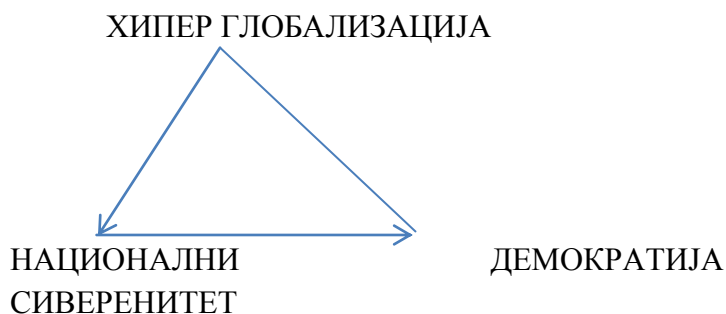
Стив Ђентили, предсједник Франкофонског форума за пословање, рекао је да тај форум окупља предузетнике из више од 100 земаља који послују на француском језику у различитим секторима (транспорт, култура, пољопривреда, туризам). Истакао је да им је циљ што више повезати привреднике са франкофонског подручја са шефовима држава и влада како би се што више јачале привредне активности и узајамна повезаност. Управо овај форум настоји да буде спона између влада и привредника.

Патрик Весан, професор на Универзитету Аосте, презентовао је Стратегију економског развоја земаља чланице Франкофоније у којој се посебно истиче потреба за бржим развојем људских потенцијала, не занемарујући социјалну компоненту економског развоја. Стратегија садржи акционе планове, међутим још увије нису јасно дефинисани циљеви и ресурси потребни за њихово остварење.

Стратегија економског развоја Франкофоније има добре идеје, али то није довољно. Стратегија понекад подсећа на промашаје какав је Лисабонска стратегија ЕУ за развој до 2020. која се се показала неуспјешном. Стратегија економског развоја Франкофоније треба из овог примјера да извуче поуку и постави јасне и реалне циљеве те да дефинише потребне ресурсе.

Професор Весан је истакао да за одрживи раст нису довољни само франкофонија и франкофилија. Професор је говорио и о трилеми глобализације коју је представио троуглом:

ТРИЛЕМА ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ:

Не могу се упоредо развијати све три ове компоненте. Ако се развијају двије, трећа мора отпасти.

Стратегија економског развоја Франкофоније у овом трокуту је као циљ поставила економску франкофонију уз задржавање социјалне компоненте у оквиру развоја.

Професор Весан је цитирао ријечи Ј. Ц. Јункера, који је 2016. изјавио да не прихвата ЕУ са незапосленим младим људима који ће бити сиромашнији од њихових родитеља.

Начин да се ово оствари је РТА - Биланс активне транзиције, који ће омогућити младим људима лакши прелаз из једног тржишта рада у друго и формирање Фонда за преквалификацију младих за послове који су потребни на тржишту рада.

Франкофонија мора помоћи да се ово реализује јер би се могло догодити да ЕУ економски пропадне.

Фабрицио Касела, ректор Универзитета Аосте, говорио је о овом универзитету те рекао да је основан 2000. године и да га финансира покрајина а не Италија. Студиј се изводи и на француском језику, универзитет има 1.300 студената, 50 редовних професора и 50 службеника. Студиј обухвата туризам, политичке науке, социјалне науке, економију, лингвистику, итд.

У оквиру пројекта ЕРАСМУС + и пројекта Леонардо да Винчи сарађују са универзитетима из Француске и Швајцарске, а велику подршку за развој овог универзитета добијају управо од МОФ-а.

Представници Франкофонског парламента младих објаснили су како млади виде економски развој и истакли да су фокусирани на локалне реалности више него на неке економске „гиганте“.

Организовали су форум о дигиталној франкофонији у којем је учествовало око 150 експерата, али без парламентарца и представника влада, због ограничених финансијских средстава.

Млади су говорили и о томе да је Стратегија економског развоја Франкофоније иницијални документ, а одговорност је на 80 земаља чланица да се она усвоји и примјењује. Међутим, испоставило се да има различитих ставова и приоритета између појединих земаља, па чак и унутар исте делегације неке чланице.

Масимо Левек, економски експерт, презентовао је Стратегију регионалног економског развоја. У овој стратегији се, између осталог, наводи следеће:

- фокусирана је на коришћење регионалних ресурса
- иновативност је значајна компонента развоја
- постављени су реални циљеви развоја и повећања БДП-а
- потребно је искористити максимално ресурсе за остваривање повезаности на глобалном нивоу.

На крају излагања господин Левек је закључио да треба:

- хуманизирати легислативу, пореске политике и превазићи традиционалне разлике локалних заједница
- имати образовање примјерено потребама транзиције и мобилности радне снаге
- искористити локалне ресурсе: природне, културне, историјске
- искористити синергију и интеграцију индустрије по вертикали
- искористити сличности за интеграцију по хоризонтали
- да Франкофонија креира младима веће шансе за запошљавање у оквиру Стратегије економског развоја, а посебно у сектору туризма, производње и услуга
- максимално искористити могућности интернета
- ставити компетенције експерата у функцију економског развоја
- појачати сарадњу унутар Франкофоније на пољу културе, едукације, итд.

Диан Петков, предузетник из Бугарске, изнио је своје богато искуство из пословног сектора и нагласио да је неопходно убрзање економског развоја у франкофонском подручју. Навео је и да Француска има дефицит у размјени са неким чланицама Франкофоније (Италија, Пољска), а суфицит са Грчком. Француска извози сировине, а увози готове производе па тако губи на извозу, нпр., челика или на поштанским услугама у пословању са земљама источне Европе. То се дешава, између осталог, и за то што Француска не придаје довољно значаја пословним људима, обично их не позива на конференције на којима се воде расправе о економском развоју и не обраћа довољно пажње на разлике између предузетника „из потребе“ и оних којима је то струка. Господин Петков сматра да развијати Француску не значи нужно и развијати цијелу Франкофонију, јер има потенција и у другим чланицама. Такође, он сматра да се сарадња између чланица Франкофоније дешава сама од себе и да то није ни потребно посебно наводити у резолуцији припремљеној за усвајање. Господин Петков сматра да је потребно учинити доступним поуздане података о солвентности и пословном статусу предузетника и компанија на франкофонском подручју.

Господин Јагамбарам Собраманиен, представник Комонвелта, презентовао је члановима ПСФЕ основне податке о овој организацији (53 чланице, 2,2 милијарде становника, итд.) као и основне активности на којима су ангажовани, као што је помоћ младима и женама

да уђу у власт. Истакао је да је израђена агенда економског развоја Комонвелта која у фокусу има мале и рањиве економије, тим прије што те економије, због климатских промјена, плаћају цех због загађења које генеришу развијене и економски јаке земље. Франкофонија и Комонвелт сарађују на активирању фондова за помоћ малим економијама („Climate Finance Hub“). Комонвелт је ангажовао експерте да министарствима трговине помажу у рјешавању проблема економског развоја. Комонвелт има 31 чланицу из категорије малих економија којима се пружа помоћ у економском развоју, као и рјешавању социјалних и климатских проблема. У току 2017. године на Малти ће бити отворен Центар за помоћ државама Комонвелта. Они, такође, подржавају оквирну политику праведне финансијске помоћи државама дужницима како би се увео социјално осјетљив механизам отписа дијела дугова, поготово ако је земља претпјела штете због климатских промјена.

Финансирањем развоја Комонвелт помаже и мобилише нове изворе за развој малих земаља (као што је помоћ из дијаспоре која је изузетно значајна у тим земљама).

Неопходна је већа и дубља сарадња Франкофоније и Комонвелта, а посебно на економском развоју због чињенице да је од укупно 111 земаља чланица ове двије групације 80 неразвијених економија. Важно је истаћи да постоји велика сличност у проблемима који се тичу економског развоја, утицаја климатских промјена, сарадње са земљама Г20, па према томе постоји огроман потенцијал за сарадњу и синергијски приступ рјешавању проблема.

Потребно је фокусирати активности на израду анализа утицаја цијене горива и енергената на развој глобалних кретања у свијету, те врло озбиљно размотрити могуће утицаје Брегзита на развој националних и глобалне економије.

Секретаријат Комонвелта се залаже за развој малих предузећа и е-трговину, те предлаже да се с тим циљем оствари значајнија сарадња са земљама чланицама Франкофоније.

У дебати су чланови ПСФЕ нагласили сљедеће:

- ЕУ помаже развој малих и средњих предузећа у складу са правилима, и то се своди на финансијску помоћ. Међутим, потребни и су и други видови помоћи и олакшица (нпр. олакшати система јавних набавки)
- Комонвелт није у својим истраживањима обухватио САД, већ Канаду, радиће се истраживање и за САД, што је важно с обзиром да неке чланице Комонвелта имају билатералне споразуме о сарадњи са САД.
- Намеће се питање да ли француски језик може бити више заступљен у међународној размјени, јер је енглески преузео примат.

Усвојен је приједлог да се ПСФЕ огласи у вези са ситуацијом у Демократској Републици Конго у којој је политичка ситуација критична и стално избијају нереди, те ће у том смислу бити упућено писмо у којем ПСФЕ изражава своју забринутост.

Чланови ПСФЕ су на крају засједања расправљали о декларацији о економској франкофонији, која је и усвојена те се налази у прилогу овог извјештаја.

Важно је напоменути да је предсједник ПСФЕ, г. Жан-Пол Вол, најавио своју посјету Босни и Херцеговини и ПСБиХ приликом које би се, између осталог, разговарало и о приједлогу да Босна и Херцеговина организује сједницу предсједника делегација.

Извјештај припремио:

Аднан Бешић

Сектор за међународне односе и протокол ПСБиХ

Доставити:

- наслову
- члановима Делегације ПСБиХ у Парламентарној скупштини Франкофоније
- Комисији за спољне послове Представничког дома ПСБиХ
- Комисији за спољну и трговинску политику, царине, саобраћај и комуникације Дома народа ПСБиХ
- Сектору за односе с јавношћу
- Сектору за међународне односе и протокол